

ÚNOR – VÍTĚZSTVÍ ČESKOSLOVENSKÉHO PRACUJÍCÍHO LIDU v roce 1948

Čtvrt století uplynulo od 25. února roku 1948. Celá jedna generace již zná Únor jako historickou událost jen z toho, co si o ní přečte a dozví se od starších. Stoupá tedy odpovědnost těch, kteří Únor prožívali a aktivně se podíleli na jeho uskutečnění, jak výsledky Února předají mladším generacím.

V životě států a národů je mnoho významných výročí, ale jen málo generací prožilo období, kdy se hroubí starý společenský řád a je nahrazen novým, dokonalejším. Únor začal tedy již tam, kde poprvé zvítězili dělníci a rolníci, kteří dokázali, že jsou schopni vytvořit stát a společnost bez vykořisťování, kde si lid skutečně sám vládne. Vítězství VŘSR v Rusku bylo podmínkou pro vytvoření marx-leninské strany také u nás v roce 1921. Komunistická strana a její členové prošli tvrdým bojem za první republiky a ještě těžší zkouškou za fašistické okupace. KSČ ztratila za války v boji proti nacismu a luďácké fašistické diktatuře takřka polovinu svých členů. Čeští a slovenští komunisté spojovali boj proti nacismu s bojem za obnovu republiky, nikoliv podle předmnichovského vzoru, ale jako skutečně lidového státu, ve kterém se uskuteční sociální a politické změny. Mnohaleté úsilí KSČ o uzavření smlouvy o vzájemné pomoci a spolupráci se SSSR se dovršilo v těžkých letech války v prosinci 1943. Tím byla dána právní i zahraniční politická forma odboje i budoucího státu. Tato správná politika KSČ nacházela v dobách okupace plnou podporu všech poctivých lidí.

V dubnu 1945 se v Košicích vytvořila nová vláda Národní fronty Čechů a Slováků, kde byl již rozhodující vliv komunistů. Národně osvobozenecí boj proti okupantům, kolaborantům a zrádcům byl dovršen Květnovým povstáním v českých zemích a osvobozením Sovětskou armádou. Vedoucí úlohu v revoluci si vydobyla dělnická třída vedená KSČ, která se stala ve svazku s rolnictvem určující silou dalšího vývoje. Důsledným bojem za plnění Košického vládního programu získávala KSČ v nové lidově-demokratické republice důvěru stále širších mas pracujícího lidu a z voleb v roce 1946 vychází jako nejsilnější strana. Po volbách se stal předsedou vlády s. Klement Gottwald, předseda KSČ. Rozhodující úloha dělnické třídy v orgánech lidově-demokratického státu spolu s vůlí lidových mas umožňovalo postupné a pokojné přerůstání revoluce národní a demokratické v revoluci socialistickou.

Mezinárodní imperialismus v čele s USA neměl a nemá zájem na pokojném vývoji národů a světa. V tomto období přechází k politice „studené války“, která měla za následek výrazné zostření mezinárodní situace. Česká a slovenská buržoazie se v tomto období pokusila zastavit postup revoluce a zvrátit ve svůj prospěch mocenské poměry u nás a změnu mezinárodní orientace. Neochota, se kterou dříve ostatní strany plnily Košický vládní program, se změnila v přímou sabotáž tohoto dokumentu. Již na podzim 1947 došlo k zásadnímu střetnutí na Slovensku, kde narůstala nespokojenost pracujících s politikou demokratické strany. Reakční politikové ze strachu před výsledky nadcházejících voleb uplatňovali neoprávněné nároky na obsazení některých zásadních pozic, hlavně u SNB a v armádě. Zpochybňovali výsledky pozemkové reformy i znárodnění, ve kterém odmítali pokračovat. Tato politika byla vlastně přípravou na kontrarevoluční zvrát u nás. Demise reakčních ministrů měla znemožnit předsedovi vlády s. Klementu Gottwaldovi sestavit novou vládu. Dějiny se však neopakovaly, nebylo nutno nastolit úřednickou vládu jako v roce 1920. V únoru 1948 již stála v čele dělnické třídy marx-leninská strana, která v těchto rozhodujících dnech měla plnou důvěru drtivé většiny národa. KSČ v čele se s. Gottwaldem říkala otevřeně

lidem o co jde a osvětlovala záměry reakce. Dne 22. února 1948 se konal v Praze sjezd delegátů Závodních rad, který nenechal nikoho na pochybách, že dělníci své závody již nikdy a nikomu nedají a vývoj u nás jsou schopni uhájit. Vnitřní síly reakce proti drtivé většině národa nestačily a imperialistická pomoc musela počítat s mezinárodním postavením mladého státu, jehož garantem byl Sovětský svaz. A tak i když prezident Beneš umožňoval reakci její hazardní hru s osudem národa, musel přijmout demisi reakčních ministrů a návrh předsedy s. Klementa Gottwalda na vytvoření nové vlády na platformě Národní fronty.

Z historického hlediska je tedy 25. únor 1948 dnem vítězství československého pracujícího lidu, ale pro nás všechny je to začátek nového života a budování socialistické společnosti, tedy dnešek i budoucnost.

Karel Kutil, předseda MěO KSČ

SOCIALISTICKÝ ZÁVAZEK
města
„ZA SMIŘICE KRÁSNĚJŠÍ V ROCE 1973“
uzavřený na počest 25. výročí Února

Socialistický závazek města netvoří jen hodnoty ve vlastní výstavbě Smiřic. Ba naopak, je v něm zvýrazněna politicko-výchovná a kulturní oblast, rozvoj obchodů, služeb a péče o životní prostředí.

Je podložen:

- a) 573 závazky rodin a jednotlivců,
- b) 14 závazky společenských organizací,
- c) 21 závazky podniků, závodů a dalších organizací.

Celkový počet brigádnických hodin:

a) v akci „Z“	27.900 hodin
b) ve zvelebovacích a dalších akcích	<u>27.494 hodin</u>
celkem	<u>55.394 brigádnických hodin</u>

Závazek letošního roku je o 11.767 brigádnických hodin větší, než činil závazek města v roce 1972, kdy se podařilo vytvořit dílo v hodnotě 3,800.000 Kčs.

Na této skutečnosti je možno demonstrovat příkladný vztah občanů k volebnímu programu Národní fronty a svému městu.

Městský národní výbor ve Smiřicích věří, že náročné úkoly budou i v letošním roce se ctí splněny ve prospěch celé naší socialistické společnosti.

MěNV Smiřice

„ZA SMÍŘICE KRÁSNĚJŠÍ“

Město Smiřice – nebo jak místní říkají „naše městečko“ – má cca 2.500 obyvatel. Největším závodem ve městě je Velkovýkrma – státní statek, nositel Řádu práce, dále Zemědělský nákupní a zásobovací závod, provozy Východočeských cukrovarů, Východočeských lihovarů a konzerváren a Dřevotvaru. Poklidný život městečka, které v době dešťů se utápělo v moři bláta a za sucha v mracích prachu, počal se měnit v předvolebním období a zejména po volbách do MěNV. Národní fronta vyhlásila volební program a kandidáti na poslance MěNV s ním seznamovali na předvolebních schůzích občany pod heslem: „Za Smiřice krásnější“.

Občané pochopili cíle nového MěNV a uzavírali své závazky na akce k zvelebení města. Závazky vyhlásily i společenské organizace v městě – Chovatelé drobného zvířectva, zahrádkáři, rybáři, Čs. červený kříž, SČSP, TJ Sokol, včelaři, myslivci, mládež, požárníci, Svazarm, Čs. svaz žen. Závazky uzavřely i provozy jednotlivých podniků ve městě, a tak na základě

524 závazků rodin,
12 závazků společenských organizací,
17 závazků podniků

byl uzavřen celoměstský závazek na

43.827 brigádnických hodin a
vytvoření hodnoty díla v akci „Z“ na Kčs 1,150.000,– při nákladech Kčs 594.000.

Za hlavní úkol ve Smiřicích si dali zbavit město bláta. Znamenalo to pustit se do pracovní náročné kanalizace, do úprav chodníků a přípravy vozovek včetně inženýrských sítí pro položení vrchních živičných koberců nebo betonového povrchu. Starou, propadlou dlažbu z hlavní ulice vykopali a dlažební kostky využili pro úpravu krajnic v ulicích města.

Nejprve se pustili do úpravy Legionářské ulice, kterou ve velmi krátké době upravili. Má bezprašný povrch, chodníky a mezi vozovkou a chodníky travnaté záhony s květinami. 3.714 brigádnických hodin odpracovali občané na úpravě své ulice a přišli s návrhem, aby nesla název „Brigádnická ulice“. Dobrá věc se podařila – na Brigádnické ulici se objevily stoly, domácí pečivo a sklenky vína. Po společné práci oslavili občané zpěvem a tancem dokončení díla – akce, která přinesla všem prospěch a stmelila kolektiv občanů. Akce, která znamená kvalitativně nový vztah obyvatel k městu.

Podobně pracovali občané městečka ve všech částech města, takže dnes převážná část ulic je připravena pro položení bezprašných povrchů a to i ulice, kde vyrůstají v současné době nové domky.

Hodnocení:

O tom, jak ve Smiřicích své závazky mysleli opravdově, svědčí hodnocení provedené k 30. 9. 1972:

	závazek	skutečnost
odpracování brig. hodin	43.827	51.055
hodnota díla v akci „Z“ v Kčs	1,150.000	2,080.000
náklady v akci „Z“	519.000	1,034.000
% nákladů v hodnotě díla	45,3	49,7

Mimo zmíněných komunikací bylo připraveno staveniště, včetně demolic, pro 100 bytových jednotek, kanalizace, osvětlení, úpravy parku a řada dalších akcí.

Nové formy

Úspěšné plnění volebního programu ve Smiřicích vedlo k tomu, že rada ONV po dopoledním zasedání odjela s přizvanými předsedy komisí na společné zasedání s radou MěNV do Smiřic.

Po krátkém seznámení s plněním volebního programu si prohlédli zúčastnění všechny akce realizované ve městě. Prohlédli si areál zámku, který je připraven k zpřístupnění, pamětní síň, zachycující vývoj na území Smiřic od prvních vykopávek přes dokumentaci o životě města až po dnešní dobu. S velkou láskou zde připravují občané se soudruhem ing. Kupkou otevření důstojného stánku dokumentů a památek z historie i současnosti města.

Po prohlídce byla v prostorné zasedací síni společná beseda k výměně zkušeností, aby ty nejlepší poznatky mohly být přeneseny do ostatních měst a obcí okresu.

Úspěchy, kterých jsme dosáhli, to je práce převážné části občanů města, kolektivní práce. Jednotlivec by nedokázal nic – prohlásil předseda MěNV. Pravdivá slova, ale nelze při nich opomenout vysokou úroveň organizátorské práce celého MěNV pod vedením předsedy s. RSDr. Jandery a každodenní politickou a organizátorskou práci poslanců v obvodech. Nelze opomenout ani jednu „maličkost“, která byla klíčem k úspěchu: že všechny akce byly předem promyšleny, připraveny a připraven byl i časový postup jejich realizace. Tak přicházeli poslanci mezi své voliče s vysoce konkrétními plány i s tím, jak město bude vypadat po skončení všech plánovaných akcí.

Tato „maličkost“ byla již polovičním úspěchem v agitátorské práci, protože občané chápali, že MěNV chce organizovat práce obecně prospěšné.

Předseda MěNV zhodnotil účinnou pomoc Městského výboru KSČ a Národní fronty v práci NV. Předseda Měst. výboru Národní fronty prohlásil: „Za naši zásluhu považujeme, že jsme pečlivě vybírali kandidáty na poslance MěNV. Vývoj činnosti nám dokazuje, že jsme vybírali dobře.“

Nejen prací žijí Smiřice

Čtenář by měl dojem, že v městě se jen a jen pracuje a ostatní činnost spí. Byla by to nespravedlivá představa. Dokladem toho je plnění Jednotného plánu kulturně-výchovné práce ve Smiřicích na rok 1972, sestaveného a schváleného již počátkem ledna. Plán zahrnuje všechny kulturně-výchovné akce MěNV, společenských a zájmových organizací a podniků – hustě psáno na osmi stránkách formátu A4. Jednotný plán vylučuje kolidování akcí, zahrnuje relace městského rozhlasu, akce loutkové scény, tělovýchovy, přednášky, soutěže, exkurze a mnoho dalších akcí.

Zvláštností u tak malého města je vydávání Zpravodaje MěNV s přílohou, na které jsou uvedeny na příslušné období jednotlivé akce z Jednotného plánu kulturně-výchovné práce.

Co závěrem?

Bylo by možno uvádět řadu dalších dobrých zkušeností ze současného vývoje města Smiřic. Vše, co se tam děje, ukazuje na kvalitativně vyšší vztah občanů k naší společnosti – tento stav není specifický jen pro Smiřice – co však je specifické pro Smiřice a všechny obce, kde se jim

práce daří? Je to schopnost důkladně připravit plány rozvoje, plány realizace jednotlivých akcí a organizovaně a efektivně podchytit iniciativu občanů. Dobré výsledky práce ku prospěchu občanů jsou pak nejlepším agitátorem pro další rozvoj iniciativy.

Ing. Miroslav Horák, předseda plánovací komise
ONV v Hradci Králové

ZVYKY A POVĚRY v okolí Smiřic – část I.

Stejně jako v ostatních kulturních oblastech se i v okolí Smiřic vytvářel místní folklór, se kterým je nerozlučně spjat vývoj zvyků, pověr a místních pověstí. Pouze ve velmi odlehlých, nebo jinak izolovaných oblastech, nabývá odlišnost těchto lidových výtvarů takové specifičnosti, že v jiné oblasti podobné pověry a zvyky nejsou. V místech spojených s okolím dochází k intenzivnímu přenášení, případně obměňování místních lidových zvyků. Přesto se lze místně setkat s obyčejí, které jsou pro určitou oblast charakteristické.

Dnes, v době intenzivního rozvoje technické vzdělanosti, je řada úkazů a dějů, kterých se místní zvyky týkaly, zřejmá i školákům, a proto se tato oblast lidové moudrosti vytrácí z obecného povědomí.

Bude jistě i dnes zajímavé uvědomit si, jak naši dávní a někdy i nedávní předkové vysvětlovali a chtěli ovlivňovat nejen přírodní úkazy, ale i běh svého života. Je zajímavé, že mnohé z jejich velmi prostých obyčejů přežívá i do dnešní doby, a někdy ani uživatel neví, proč to i ono dělá.

Pověry a zvyky se zpravidla pojily k vážným událostem v životě jednotlivce, skupiny obyvatel a někdy i k celému národu, případně lidstvu. Často se do těchto zdánlivě nesmyslných obyčejů promítají zbytky dávno zapomenutých kulturních obřadů z pohanských dob, které ani křesťanství přes tisícileté působení v našich zemích nevykořenilo, a které někdy raději mlčky trpělo.

Za nejdůležitější v životě jednotlivce bylo odedávna považováno vše spojené s jeho narozením, volbou povolání, sňatkem a smrtí. Proto nejvíce obyčejů i místních je spojeno s těmito událostmi.

V blízkém okolí Smiřic se věřilo, že vyje-li pes nahoru k obloze, někdo se narodí. Zapomenou-li při pečení koláčů některý pomazat, budou v domě kolíbat. Narodí-li se dítě, má je bába vzít a podržet pod stolem, aby mělo štěstí, bylo poslušné a netoulalo se. Někde věřili, že zabalí-li dítě po narození do kožichu, bude mít kudrnaté vlasy. Za důležitou byla považována doba narození. Dítě narozené v neděli bylo podle lidové víry oblíbené a obdařené zvláštní schopností zahánět strašidla a kroupy. Zrození na Nový rok zajišťovalo údajně štěstí a schopnost zažehnat choroby. Slávu mělo předurčeno dítě narozené na Velký pátek. Byly-li všechny děti z rodiny odchovány v jedné kolíbce, měly se prý rády.

Další velmi závažnou událostí byl křest, ke kterému se pojilo též mnoho zvyků a obyčejů. Zde u nás, když se vrátili s dítětem od křtu, vzala je babička do náručí a tancovala s ním po světnici, aby – až doroste – rádo a dobře tancovalo. Dále před dítě předložili modlitby,

peníze a hlínu. Podle toho, po čem vztáhlo ručku, věřili, že bude zbožné, lakomé nebo brzy zemře.

Měl-li chlapec u křtu pouze kmotru a ne též kmotra, začne brzy a hodně chodit za děvčaty.

Pověry, spojené se šestinedělím, měly velmi racionální charakter, směřující k ochraně ženy před namáhavou prací a škodlivým prostředím. Tak například šestinedělka nesměla chodit ke studni pro vodu, protože by se voda ztratila ze studně. Stejně tak nesměla jít k ohništi, aby nepřivolala divou ženu, která by jí podložila své dítě, ani do hospody, kde by určitě došlo k pranici.

Při pečlivém posuzování je patrné, že řada pověr vyplynula pouze z náhodné souhry okolností nebo z dnes již těžko vysledovatelných událostí. Některé však mají i dnes snadno zdůvodnitelný původ a při nízké úrovni gramotnosti sloužily jako lidová tradiční moudrost k přenášení poznatků z generace na generaci.

Ing. Kupka

ZPRÁVA MATRIKÁŘKY MěNV k 31. 12. 1972

Matriční obvod MěNV SMÍŘICE se skládá z těchto obcí:

Smiřice, Černožice, Holohlavy, Habřina, Lužany, Jeřičky, Rodov, Sendražice, Hoříněves, Žíževes (se sloučenými obcemi Želkovicemi a Vrchovnicí), Benátky, Smržov (se sloučenou obcí Hubíles), Skalice (se sloučenými obcemi Čibuzí a Skaličkou).

Smiřickým občanům se od počátku roku 1972 narodilo 43 dětí. V loňském roce se narodilo 39 dětí.

Ke slavnostnímu vítání občánků, které provádíme pravidelně 2x ročně, a to v dubnu a září, se dostavilo 10 dětí narozených v loňském roce a 24 dětí narozených do konce měsíce srpna 1972. Celkem tedy 34 dětí.

K vítání občánků jsou zváni zástupci ZV ROH, jak otce, tak i matky dítěte. Zvláště v poslední době tyto závodní výbory vysílají své zástupce s různými dárky (buď vkladními knížkami, květinami a podobně).

Naproti tomu zemřelo 19 smiřických občanů a 46 občanů z ostatních obcí našeho matričního obvodu.

Sňatků bylo uzavřeno 27. Z toho bylo 7 sňatků delegačních, to znamená, že se jednalo o snoubence z cizích matričních obvodů (Jičín, Jaroměř, Česká Skalice, Dobruška, Hradec Králové atd.).

24 snoubenců z okolních obcí se rozhodlo uzavřít manželství zase jinde než ve Smiřicích. Je to poměrně mnoho, ale svůj podíl má na tom nepochybně i stav naší komunikace v loňském roce a domníváme se, že i to, že dosud nemůžeme svatebčanům nabídnout žádný z hostinců, kde by bylo možno uspořádat svatební hostinu, ani fotografický ateliér.

Pokud se týká vybavenosti obřadní síně – bylo ONV schváleno zakoupení silonových záclon a koberců, které pokládáme na chodbu při svatbách a vítání občánků.

Ke zlepšení vzhledu obřadní síně byl navržen naší komisí pro výstavbu a realizován družstvem Dřevotvar ještě jeden vchod a to ze zasedací síně pro oddávajícího. Dále uvedené družstvo zhotovilo okrasný kryt na velký květináč.

Na přání snoubenců provádíme přípitky z obřích číší za poplatek Kčs 20, –. Tyto obří číše byly také v roce 1972 se souhlasem ONV zakoupeny.

Nové záclony jsou též ve zmodernizované zasedací síni.

Stav obyvatel je 2.445 občanů. Od počátku roku 1972 se přihlásilo k trvalému pobytu 103 občanů a odhlásilo se 68 občanů. Kromě toho se přihlásili k přechodnému pobytu kampaňoví dělníci na cukrovaru a brigádníci ZNZP–silo. Bude se jednat asi o 120 přechodně přihlášených osob. Dále v ubytovně ve Zderazi bydlí zaměstnankyně Drůbežářských závodů v Černožicích, příslušnice PLR, které si eviduje samo Okresní oddělení pasů a víz v Hradci Králové.

Současný celkový stav obyvatel Smiřic je 2.605 osob.

Marie Špryňarová, matrikářka MěNV